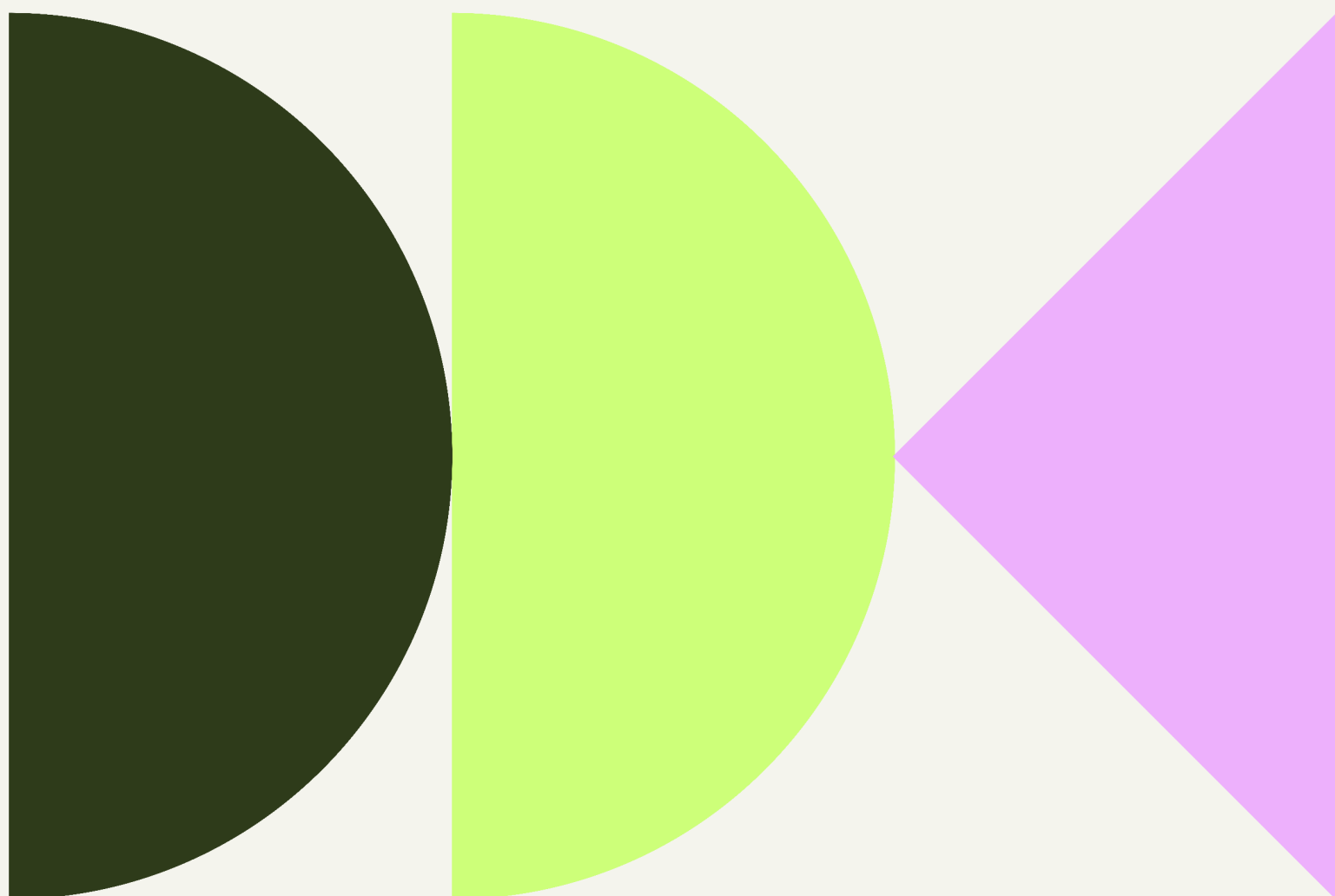

Rapportage

Onderzoek openbare scholen

In opdracht van:
Contactpersonen:

VOS/ABB en VOO
Eddy Habben Jansen en Margriet van Toledo

Inhoudsopgave

1.	Inleiding	2
2.	Onderzoeksopzet	3
3.	Belangrijkste resultaten	4
4.	Resultaten	6
4.1	Kernwaarden openbaar onderwijs	6
4.2	Feesten, vieringen en vormingsonderwijs	10
4.3	Aandacht voor seksuele diversiteit	15
4.4	Vrijwillige ouderbijdrage en armoedebeloid	17
4.5	Medezeggenschap, leerling- en ouderparticipatie	20
	Bijlage: responsverantwoording	23

Separate bijlage: open antwoorden

1. Inleiding

VOS/ABB en de VOO willen inzicht krijgen in de stand van het openbaar onderwijs in Nederland. Om deze reden heeft DUO-Onderwijs in november en december 2025 een onderzoek uitgevoerd onder schoolleiders van openbare scholen in het primair onderwijs, voortgezet onderwijs en (voortgezet) speciaal onderwijs.

In het onderzoek zijn vragen voorgelegd over de volgende thema's:

- De kernwaarden van het openbaar onderwijs;
- Feesten, vieringen en vormingsonderwijs;
- De aandacht voor seksuele diversiteit;
- Ontwikkelingen op het gebied van de vrijwillige ouderbijdrage en armoedebelid;
- Medezeggenschap, leerling- en ouderparticipatie.

In deze rapportage beschrijven we de resultaten van het onderzoek. Dit onderzoek is uitgevoerd conform de richtlijnen voor marktonderzoek van ISO 20252:2019.

2. Onderzoeksopzet

Methode en veldwerk

Het onderzoek is uitgevoerd middels een online vragenlijst. Het online veldwerk heeft plaatsgevonden tussen donderdag 20 november en maandag 8 december.

Voor het onderzoek is gebruik gemaakt van het Online Panel Schoolleiders PO en het Online Panel Schoolleiders VO van DUO-Onderwijs. Deze panels bestaan uit schoolleiders die door ons (DUO) regelmatig benaderd worden voor onderzoek. Uit de panels zijn 185 schoolleiders PO en 94 schoolleiders VO van openbare scholen uitgenodigd. Daarnaast hebben we circa 500 schoolleiders PO en 500 schoolleiders VO van openbare scholen benaderd op hun e-mailadres, waarvoor gebruik is gemaakt van de Onderwijsdatabase van DUO-Onderwijs.

Het onderzoek heeft als volgt plaatsgevonden:

- We hebben de schoolleiders een e-mail gezonden met een korte uitnodiging tot deelname aan het onderzoek. In deze e-mail hebben we een persoonlijke link verwerkt waarmee de respondenten de vragenlijst konden activeren.
- De vragenlijst is vervolgens ingevuld door de schoolleiders. Elke respondent kon de vragenlijst slechts één keer invullen.

Doelgroep en respons

Het onderzoek is uitgevoerd onder schoolleiders van openbare scholen. Het onderzoek was primair gericht op het PO en VO, maar ook enkele schoolleiders van het (V)SO hebben aan het onderzoek deelgenomen.

In de onderstaande tabel tonen we de netto-respons per sector.

Netto-respons	Aantal respons
Schoolleiders PO (incl. SBO)	152
Schoolleiders VO	81
Schoolleiders (V)SO	19
Totaal	252

Voor de verdere responsverantwoording verwijzen we u naar de bijlage.

Vragenlijst

De vragenlijst is in nauw overleg tussen VOS/ABB, de VOO en DUO-Onderwijs opgesteld.

Leeswijzer

In hoofdstuk 3 geven we een samenvatting van de belangrijkste resultaten van het onderzoek. De volledige resultaten van het onderzoek zijn in hoofdstuk 4 grafisch beschreven. In de rapportage splitsen we de resultaten uit naar sector (PO, VO, (V)SO). Omdat schoolleiders uit het (V)SO geen primaire doelgroep waren van dit onderzoek is de respons onder deze doelgroep relatief laag. De resultaten van het (V)SO moeten daarom als indicatief in plaats van representatief worden beschouwd.

We hebben in de vragenlijst regelmatig om toelichtingen bij de antwoorden gevraagd. Ook hebben we de respondenten een open vraag voorgelegd. Van de gegeven toelichtingen hebben we de 'rode draad' in de rapportage opgenomen. Bij de open vraag hebben we de antwoorden gecodeerd (ingedeeld in een categorie), waardoor we met een percentage kunnen aangeven hoeveel respondenten een bepaald antwoord hebben gegeven. Het volledige overzicht van de gegeven toelichtingen en open antwoorden is opgenomen in een separate bijlage open antwoorden.

3. Belangrijkste resultaten

In deze sectie vatten we de belangrijkste uitkomsten uit het onderzoek kort samen.

Kernwaarden openbaar onderwijs

- Driekwart (75%) van de schoolleiders kent de drie kernwaarden van het openbaar onderwijs (gelijkwaardigheid, vrijheid en ontmoeting).
 - Onder schoolleiders PO zijn de kernwaarden relatief bekender (84% kent deze) dan onder schoolleiders VO (60%) en schoolleiders (V)SO (63%).
- Een meerderheid van de schoolleiders geeft aan dat de kernwaarden van het openbaar onderwijs volledig of zeer richtinggevend zijn bij de positionering en profilering van hun school (PO: 75%; VO: 63%; (V)SO: 63%).
- De kernwaarde 'gelijkwaardigheid' is het vaakst volledig of in grote mate verwerkt in het schoolbeleid (97%). De kernwaarde 'ontmoeting' relatief het minst vaak (86%).
- Op ruim een derde van de scholen (PO: 35%; VO: 36%; (V)SO: 47%) komen de kernwaarden van het openbaar onderwijs (heel) vaak ter sprake. Op ruim een tiende van de scholen gebeurt dit zelden of nooit (PO: 11%; VO: 15%; (V)SO: 16%).
- Als het gaat om de communicatie naar ouders van mogelijk nieuwe leerlingen zien we een duidelijk verschil tussen PO, VO en (V)SO:
 - Op ruim de helft (55%) van de PO-scholen komt het openbare karakter van de school in de communicatie nadrukkelijk aan bod.
 - In het VO gebeurt dit slechts op een kwart (23%) van de scholen en in het (V)SO op een zesde (16%).
 - Een kwart van de VO- (27%) en (V)SO-scholen (26%) benoemt het openbare karakter van de school helemaal niet.

Feesten, vieringen en vormingsonderwijs

- Een meerderheid van de schoolleiders van openbare scholen geeft aan dat godsdienstig en levensbeschouwelijk onderwijs (zeer) belangrijk is voor hun school. Wel zien we hierin verschil tussen PO, VO en VSO:
 - PO-schoolleiders geven vaker aan dat godsdienstig en levensbeschouwelijk onderwijs (zeer) belangrijk is voor hun school (75%).
 - Van de VO-schoolleiders geeft slechts de helft (53%) aan dat godsdienstig en levensbeschouwelijk onderwijs (zeer) belangrijk is voor hun school. 41% geeft aan dat het godsdienstig en levensbeschouwelijk onderwijs 'niet belangrijk maar ook niet onbelangrijk' is voor hun school.
 - Van de (V)SO-schoolleiders geeft twee derde (68%) aan dat godsdienstig en levensbeschouwelijk onderwijs (zeer) belangrijk is voor hun school.

PO

- Op 61% van de openbare PO-scholen wordt een vorm van godsdienstig en/of humanistisch vormingsonderwijs gegeven.
 - Op 28% van de scholen komen meerdere stromingen voorbij (carrousel model).
 - Op 20% van de scholen wordt lesgegeven in één levensbeschouwelijke/godsdienstige stroming.
 - 13% geeft op een andere manier godsdienstig en/of humanistisch vormingsonderwijs.
- Slechts de helft (53%) van de openbare PO-scholen informeert ouders/verzorgers over de mogelijkheid om hun kind godsdienstig en/of humanistisch vormingsonderwijs te laten volgen. Dit gebeurt het vaakst via de schoolgids (49%).
- De meeste openbare PO-scholen besteden wel aandacht aan religieuze feestdagen. Op 95% van de scholen is aandacht voor christelijke feestdagen. Op twee derde (67%) van de scholen wordt (ook) aandacht besteed aan islamitische feestdagen. Op een vijfde (19%) van de openbare PO-scholen wordt aandacht besteed aan hindoeïstische feestdagen.
- De meeste openbare PO-scholen beschikken niet over een ruimte voor gebed, meditatie of een stiltemoment van andere aard (93% heeft dit niet).

VO

- In het VO komen religie en levensbeschouwing op veel openbare scholen (88%) aan bod bij het vak maatschappijleer. Ook bij het vak geschiedenis (68%) en bij mentorlessen (49%) wordt op een groot deel van de

openbare VO-scholen aandacht besteed aan religie en levensbeschouwing. Slechts 9% van de openbare VO-scholen heeft een apart vak godsdienst/levensbeschouwing.

- Op een vijfde (19%) van de openbare VO-scholen wordt geen aandacht aan religieuze feestdagen besteed. Op VO-scholen die wel aandacht besteden aan religieuze feestdagen gaat het met name om christelijke feestdagen (81%) en in iets mindere mate om islamitische feestdagen (48%).
- De meeste openbare VO-scholen beschikken niet over een ruimte voor gebed, meditatie of een stiltemoment van andere aard (85% heeft dit niet).

Aandacht voor seksuele diversiteit

- Vrijwel alle schoolleiders geven aan dat er op hun schoollocatie aandacht wordt besteed aan seksuele diversiteit (PO: 99%; VO: 100%; (V)SO: 90%).
- Op 63% van de PO-scholen, 70% van de VO-scholen en 79% van de (V)SO-scholen is het onderwerp seksuele diversiteit structureel opgenomen in het lesprogramma (er wordt op vaste momenten in het jaar aandacht aan besteed).
- Een groot deel van de VO-scholen (89%) en (V)SO-scholen (68%) neemt deel aan school-brede activiteiten waarin aandacht is voor seksuele diversiteit. Van de PO-scholen neemt iets minder dan de helft (44%) deel aan dergelijke activiteiten.
- Op iets meer dan de helft (57%) van de VO-scholen is een GSA actief.

Vrijwillige ouderbijdrage en armoedebeleid

- Op circa de helft (47%) van de VO-scholen en een derde van de PO-scholen (34%) en (V)SO-scholen (32%) is armoedebeleid opgenomen in het schoolplan van de schoollocatie.
- Veel schoolleiders hebben te maken met afnemende vrijwillige ouderbijdrages. Een derde (33%) van de PO-schoollleiders, de helft (51%) van de VO-schoollleiders en twee vijfde (42%) van de (V)SO-schoollleiders geeft aan dat minder ouders op hun school de vrijwillige ouderbijdrage betalen.
- Op een kwart (25%) van de VO-scholen zijn er leerlingen die niet deel kunnen nemen aan buitenschoolse activiteiten zoals excursies en schoolkamp vanwege financiële redenen. In het PO (5%) en het (V)SO (5%) komt het bijna niet voor dat leerlingen om deze reden niet deelnemen aan buitenschoolse activiteiten.
- Op ruim een kwart (27%) van de VO-scholen komt het soms voor dat leerlingen niet mee kunnen op een buitenlandse reis of uitwisseling omdat de ouders de eigen bijdrage niet kunnen betalen. Op 1% van de VO-scholen komt dit vaak voor.
- Een klein deel van de bevroegde scholen werkt met een bovenschools fonds voor de vrijwillige ouderbijdrage (PO: 11%; VO: 14%; (V)SO: 5%). Het merendeel van de schoolleiders van scholen die nog niet werken met een bovenschools fonds geeft aan hier geen interesse in te hebben (PO: 56%; VO: 36%; (V)SO: 74%). Onder VO-schoollleiders is relatief het vaakst van alle sectoren wel interesse in het werken met een bovenschools fonds (28%).

Medezeggenschap, leerling- en ouderparticipatie

- Bijna alle scholen beschikken over een leerlingenraad (PO: 92%, VO: 99%, (V)SO: 89%).
- Op de meeste scholen vergaderen leerlingenraden tussen de 5 en 8 keer per schooljaar (PO: 68%; VO: 52%; (V)SO: 76%). Leerlingenraden op VO-scholen vergaderen gemiddeld vaker (7,5 keer per schooljaar) dan leerlingenraden in het PO (gemiddeld 6,8 keer) en in het (V)SO (gemiddeld 7 keer).
- Een groot deel van de schoolleiders (PO: 56%; VO: 79%; (V)SO: 53%) geeft aan dat er op hun school, naast een eventuele leerlingenraad, nog op andere manieren sprake is van leerlingparticipatie. In het PO gaat het dan het vaakst om klassenvergaderingen en in het VO het vaakst om klankbordgroepen / leerlingpanels.
- Bijna alle scholen betrekken ouders bij het schoolbeleid van de school via de oudergeleding van de MR (PO: 99%; VO: 91%; (V)SO: 89%).
- Daarnaast worden ouders ook vaak betrokken bij het schoolbeleid via vragenlijsten (PO: 76%; VO: 73%; (V)SO: 74%), ouderavonden (PO: 66%; VO: 84%; (V)SO: 74%) en een ouderraad (PO: 57%; VO: 70%; (V)SO: 21%).

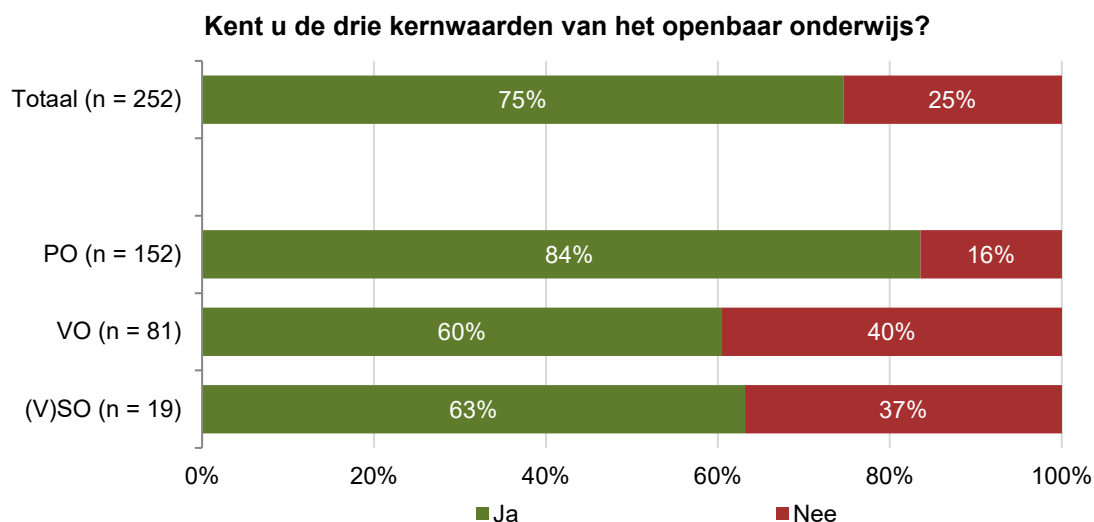
4. Resultaten

4.1 Kernwaarden openbaar onderwijs

VOS/ABB en de VOO hebben drie kernwaarden van het openbaar onderwijs vastgesteld:

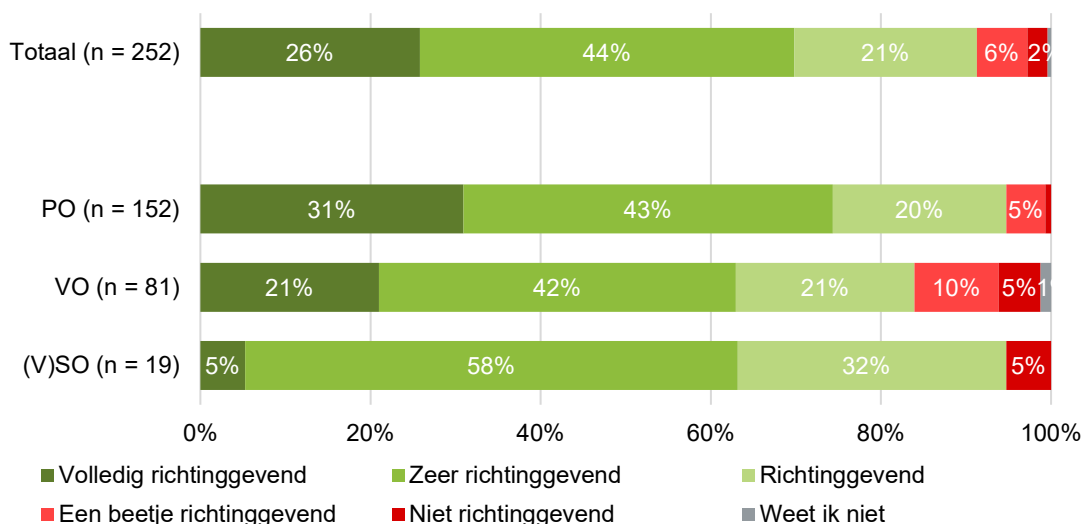
1. **Gelijkwaardigheid** – Op de openbare school is iedereen welkom. Hoeveel we ook van elkaar verschillen, iedereen heeft recht op een gelijke behandeling, een gelijke stem en gelijke kansen. Iedereen is evenveel waard.
2. **Vrijheid** – Op de openbare school kun je jezelf zijn en je eigen stem laten horen. Je leert zelfstandig en kritisch denken. Je neemt verantwoordelijkheid en houdt rekening met de vrijheid van de ander.
3. **Ontmoeting** – Op de openbare school leren we van elkaars verschillen. We zijn nieuwsgierig naar het verhaal van de ander. We dragen zorg voor elkaar en voor onze omgeving. Op school ontmoet je de hele wereld.

We hebben de schoolleiders in het PO, VO en (V)SO allereerst gevraagd of zij bekend zijn met deze drie kernwaardes van het openbaar onderwijs. Onder schoolleiders PO zijn de drie kernwaarden van het openbaar onderwijs bekender dan in het VO en (V)SO. Ruim vier vijfde (84%) van de schoolleiders PO kent de kernwaarden ten opzichte van drie vijfde van de schoolleiders VO (60%) en schoolleiders (V)SO (63%).

Een meerderheid van de schoolleiders geeft aan dat de kernwaarden van het openbaar onderwijs volledig of zeer richtinggevend zijn bij de positionering en profilering van hun school. In het PO gaat het om driekwart (75%) en in het VO en (V)SO om ruim drie vijfde (beide 63%).

In hoeverre zijn de kernwaarden richtinggevend bij de positionering en profilering van uw school?

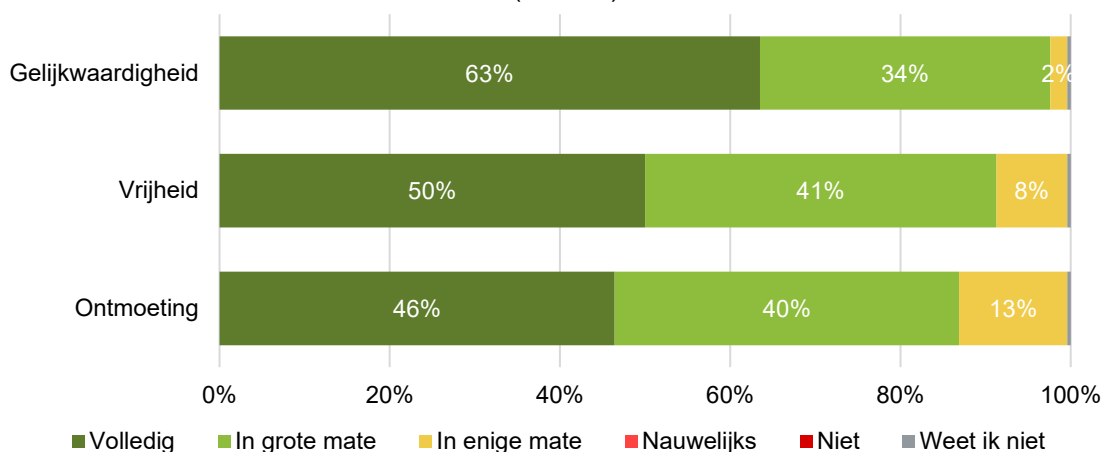

We hebben de schoolleiders gevraagd om voor iedere kernwaarde aan te geven in hoeverre deze kernwaarde verwerkt is in het (pedagogisch) beleid van hun school.

Alle bevroegde schoolleiders geven aan dat de kernwaarden van het openbaar onderwijs ten minste in enige mate verwerkt zijn in het (pedagogisch) beleid van hun school. De kernwaarde gelijkwaardigheid is het vaakst volledig of in grote mate verwerkt in het schoolbeleid (97%). De kernwaarde ontmoeting relatief het minst vaak (86%).

Kunt u voor iedere kernwaarde aangeven in hoeverre dit verwerkt is in het (pedagogisch) beleid van uw school?

Totaal (n = 252)

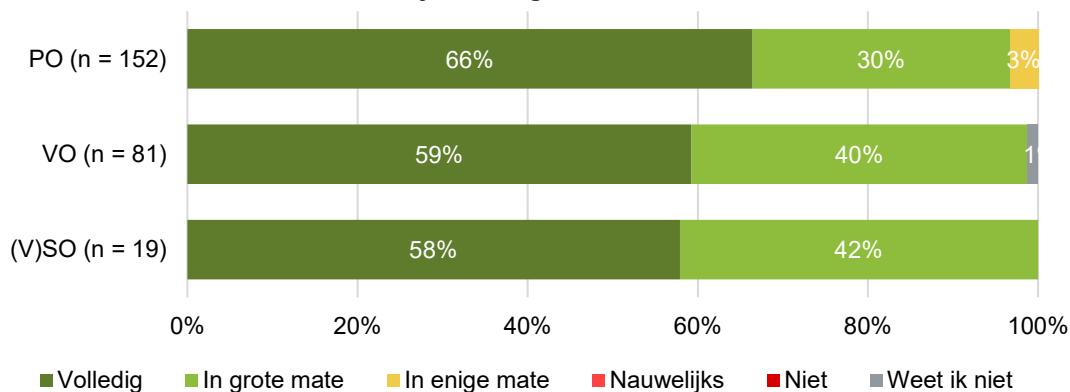

In de grafieken op de volgende pagina tonen we de resultaten uitgesplitst naar PO, VO en (V)SO.

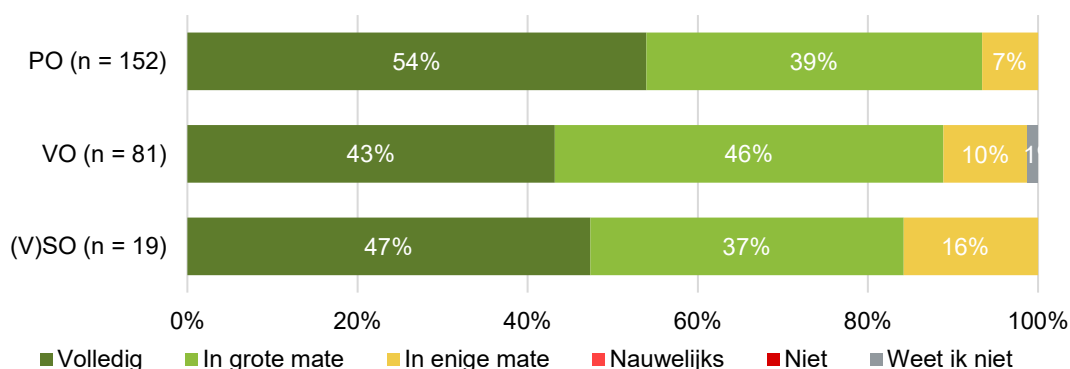
Op bijna alle PO-scholen zijn de kernwaarden gelijkwaardigheid, vrijheid en ontmoeting volledig of in grote mate verwerkt in het schoolbeleid. Op VO- en (V)SO-scholen is dit ook vaak het geval, maar niet bij alle scholen.

Kunt u voor iedere kernwaarde aangeven in hoeverre dit verwerkt is in het (pedagogisch) beleid van uw school?

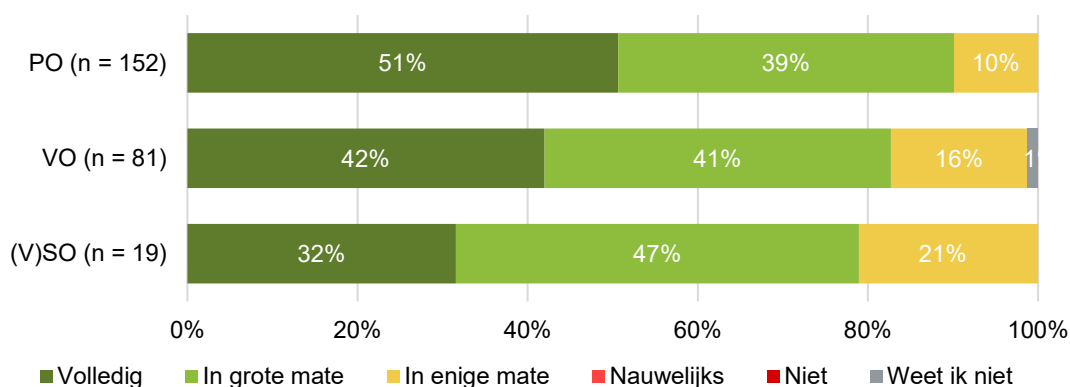
Gelijkwaardigheid

Vrijheid

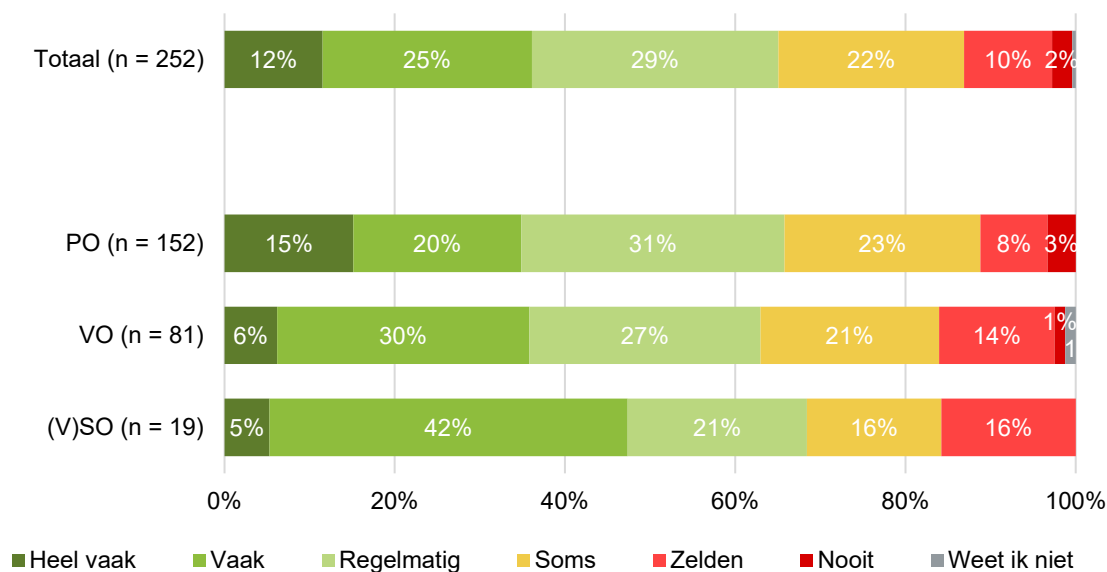
Ontmoeting

Om een beeld te krijgen van in hoeverre de kernwaarden een rol hebben in de dagelijkse praktijk van scholen hebben we de schoolleiders tevens gevraagd hoe vaak de kernwaarden van het openbaar onderwijs ter sprake komen in gesprekken over beleid op hun school.

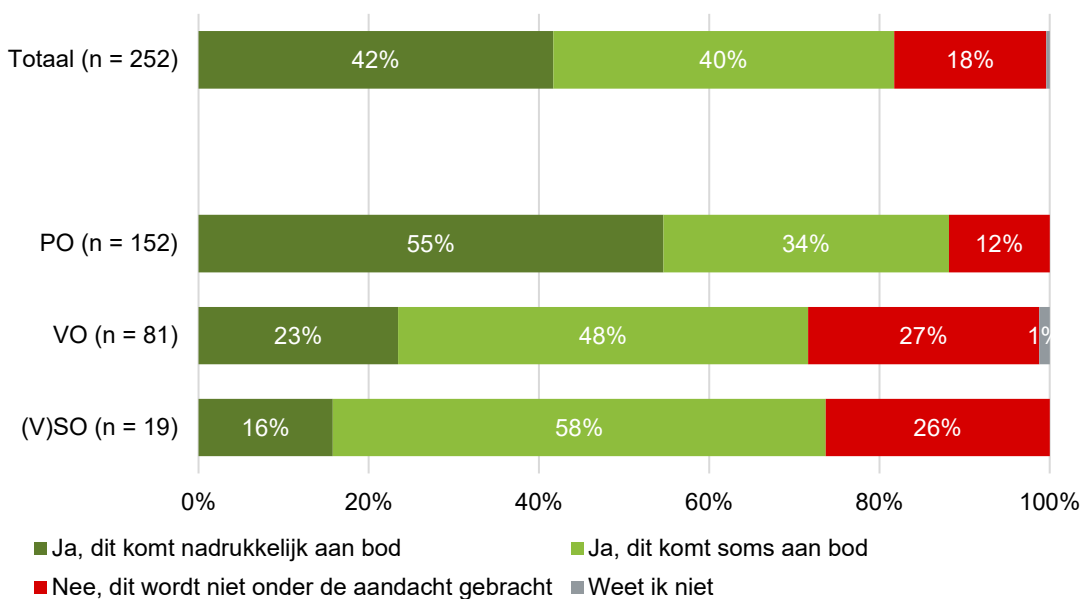
Op een derde van de PO (35%) en VO-scholen (36%) komen de kernwaarden van het openbaar onderwijs (heel) vaak ter sprake. Een tiende van de schoolleiders PO (11%) en 15% van de schoolleiders VO bespreekt de kernwaarden van het openbaar onderwijs zelden of nooit.

Hoe vaak komen de kernwaarden van het openbaar onderwijs ter sprake in gesprekken over beleid op uw school?

Als het gaat om de communicatie naar ouders van mogelijk nieuwe leerlingen zien we een duidelijk verschil tussen PO, VO en (V)SO. Op ruim de helft (55%) van de PO-scholen komt het openbare karakter van de school in de communicatie nadrukkelijk aan bod. In het VO gebeurt dit slechts op een kwart (23%) van de scholen en in het (V)SO op een zesde (16%). Een kwart van de VO (27%) en (V)SO-scholen (26%) benoemt het openbare karakter van de school helemaal niet.

Wordt in de communicatie naar ouders van mogelijk nieuwe leerlingen expliciet het openbare karakter van uw school benadrukt?

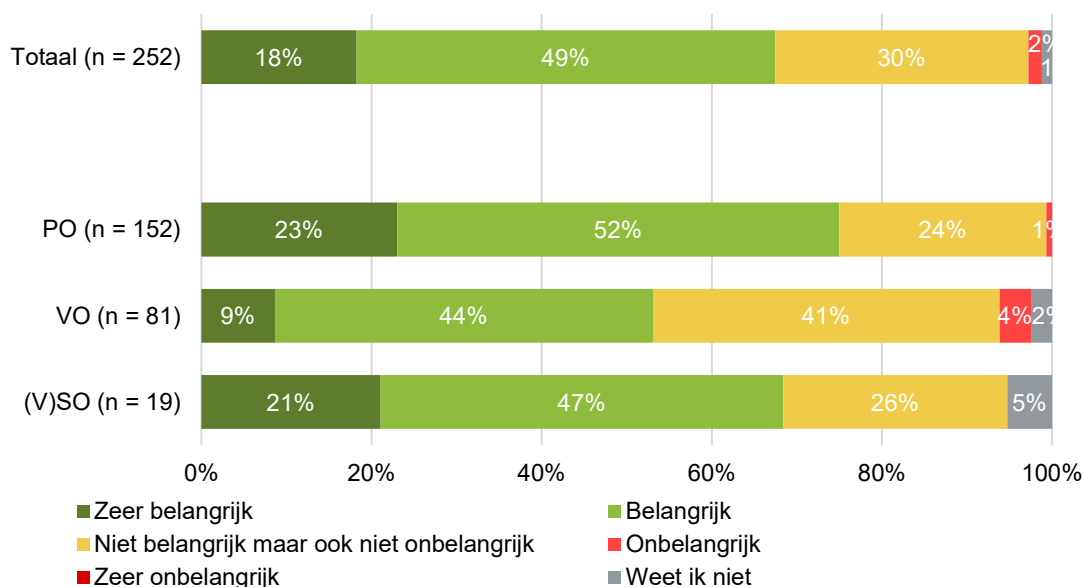
4.2 Feesten, vieringen en vormingsonderwijs

Volgens de wet moeten openbare scholen bijdragen aan ‘de ontwikkeling van de leerlingen met aandacht voor de godsdienstige, levensbeschouwelijke en maatschappelijke waarden zoals die leven in de Nederlandse samenleving en met onderkenning van de betekenis van de verscheidenheid van die waarden’. We hebben de schoolleiders daarom enkele vragen voorgelegd over godsdienstig en levensbeschouwelijk onderwijs op hun school.

Allereerst hebben we de schoolleiders gevraagd hoe belangrijk onderwijs over verschillende godsdiensten en levensbeschouwingen is voor hun school.

Een meerderheid van de schoolleiders geeft aan dat godsdienstig en levensbeschouwelijk onderwijs (zeer) belangrijk is voor hun school. Wel zien we hierin verschil tussen PO, VO en (V)SO. Driekwart (75%) van de PO-scholen vindt godsdienstig en levensbeschouwelijk onderwijs (zeer) belangrijk ten opzichte van twee derde (68%) van de (V)SO-scholen en slechts de helft (53%) van de VO-scholen. 41% van de VO-schoolleiders geeft aan dat godsdienstig en levensbeschouwelijk onderwijs voor hun school ‘niet belangrijk maar ook niet onbelangrijk’ is.

Hoe belangrijk is onderwijs over de verschillende godsdiensten en levensbeschouwingen in Nederland en de wereld voor uw school?

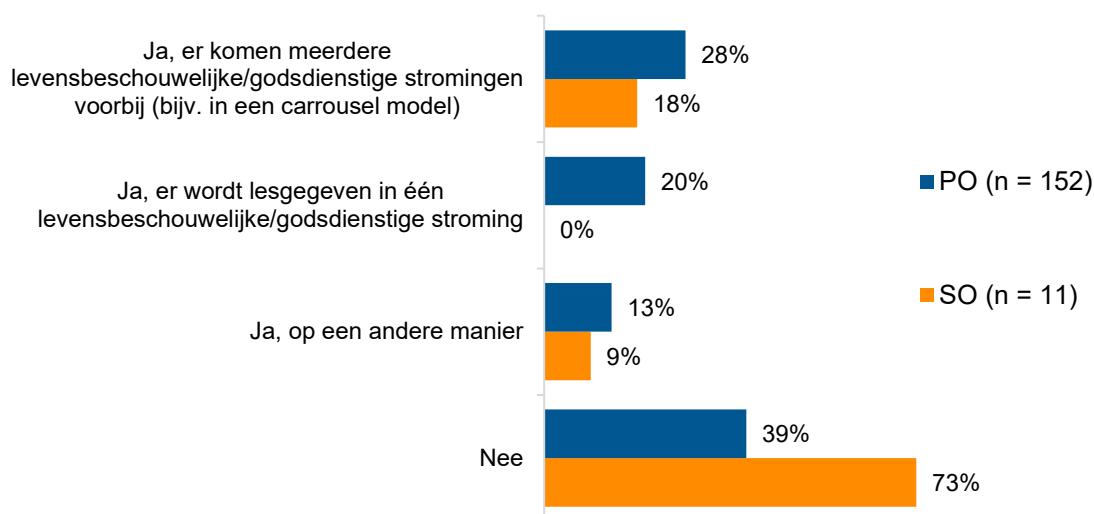

Schoolleiders van PO- en SO-scholen hebben we gevraagd of er op hun schoollocatie godsdienstig en/of humanistisch vormingsonderwijs wordt gegeven.

Op 61% van de PO-scholen en 27% van de SO-scholen wordt een vorm van godsdienstig en/of humanistisch vormingsonderwijs gegeven. Het vaakst kiezen scholen ervoor om meerdere levensbeschouwelijke/godsdienstige stromingen voorbij te laten komen (PO: 28%, SO: 18%).

Schoolleiders die aangeven dat er op een andere manier aandacht wordt besteed aan godsdienstig/humanistisch vormingsonderwijs konden hun antwoord toelichten. Zij noemen onder andere vaker dat dit aan bod komt in het thematisch onderwijs en bij het burgerschapsonderwijs.

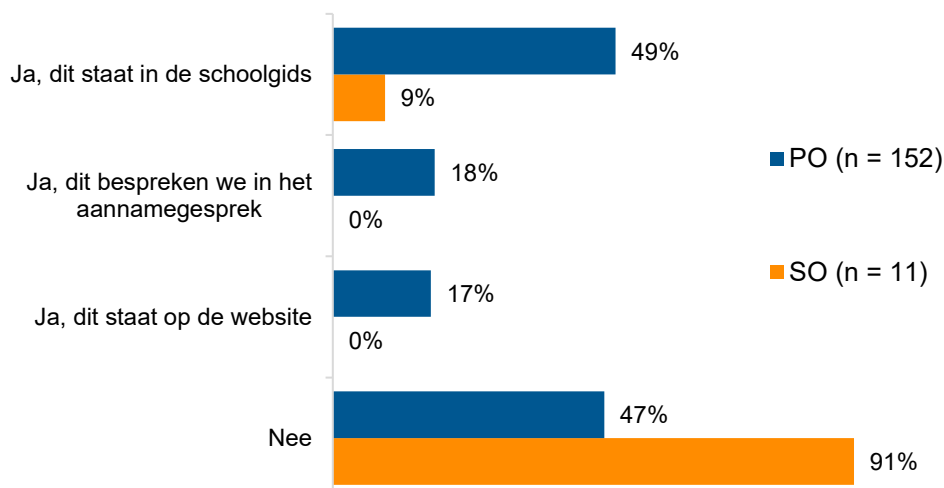
Wordt er op uw schoollocatie godsdienstig en/of humanistisch vormingsonderwijs gegeven?

Slechts de helft (53%) van de PO-scholen informeert ouders/verzorgers over de mogelijkheid om hun kind godsdienstig en/of humanistisch vormingsonderwijs te laten volgen. Dit gebeurt het vaakst via de schoolgids (49%).

Vrijwel alle SO-scholen (91%) informeren ouders niet over de mogelijkheid om hun kind godsdienstig en/of humanistisch vormingsonderwijs te laten volgen.

Worden ouders/verzorgers geïnformeerd over de mogelijkheid om hun kind godsdienstig of humanistisch vormingsonderwijs (G/HVO) te laten volgen? *Meerdere antwoorden mogelijk*

Schoolleiders van VO- en VSO-scholen hebben we gevraagd bij welke vakken er aandacht besteed wordt aan religie en levensbeschouwing.

Op een groot deel (88%) van de VO-scholen komt het thema religie en levensbeschouwing aan bod bij het vak maatschappijleer. Ook bij het vak geschiedenis (68%) en bij mentorlessen (49%) wordt op een groot deel van de VO-scholen aandacht besteed aan religie en levensbeschouwing. Slechts 9% heeft een apart vak godsdienst of levensbeschouwing.

Schoolleiders die aangeven dat er bij een ander vak aandacht wordt besteed aan religie en levensbeschouwing noemen hierbij onder andere vaker de vakken burgerschap en mens en maatschappij. Van schoolleiders die aangeven dat er 'op een andere manier' aandacht wordt besteed aan religie en levensbeschouwing zijn de antwoorden te divers om samen te vatten.

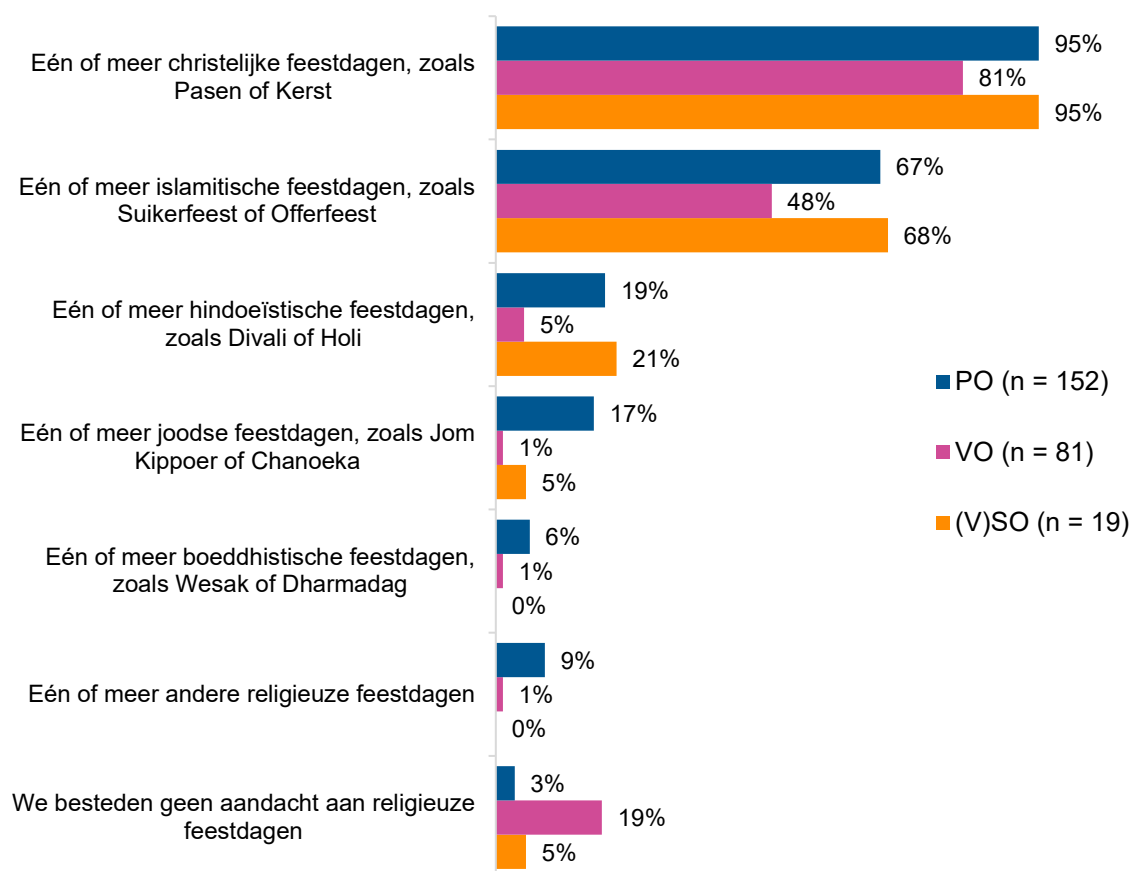
Voor een overzicht van de gegeven open antwoorden verwijzen we naar de separate bijlage open antwoorden.

Aan alle schoolleiders hebben we gevraagd of hun school aandacht besteedt aan religieuze feestdagen en zo ja, aan welke feestdagen.

In het VO wordt relatief het vaakst geen aandacht besteed aan religieuze feestdagen. Dit is op een vijfde (19%) van de VO-scholen het geval. Op VO-scholen die wel aandacht besteden aan religieuze feestdagen gaat het met name om christelijke feestdagen (81%) en in iets mindere mate om islamitische feestdagen (48%).

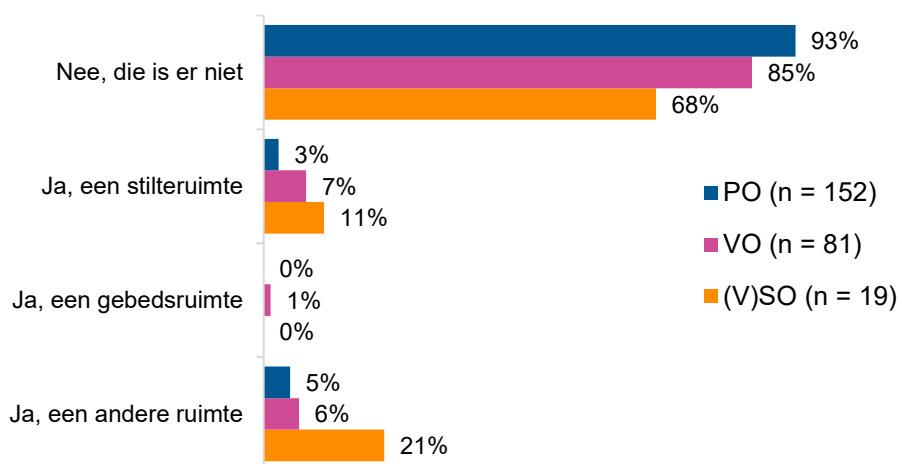
In het PO en (V)SO wordt meestal wel aandacht besteed aan religieuze feestdagen. Het gaat dan eveneens het vaakst om christelijke feestdagen (95% besteedt hier aandacht aan) en islamitische feestdagen (67% besteedt hier aandacht aan). Een vijfde van de PO- en (V)SO-scholen besteedt (ook) aandacht aan hindoeïstische feestdagen.

Aan welke religieuze feest- en gedenkdagen wordt op uw schoollocatie aandacht besteed? *Meerdere antwoorden mogelijk*

Tevens hebben we de schoolleiders gevraagd of er op hun school een ruimte beschikbaar is voor gebed, meditatie of een stiltemoment van andere aard. De meerderheid van de scholen in het PO, VO en (V)SO beschikt niet over een dergelijke ruimte.

Zijn er op uw schoollocatie ruimte(s) beschikbaar voor gebed, meditatie of een stiltemoment van andere aard?

Schoolleiders die aangaven dat er een andere ruimte beschikbaar is voor gebed, meditatie of een stiltemoment konden hun antwoord toelichten. Zij noemen onder andere vaker dat een kantoor of klaslokaal dat op dat moment leeg is gebruikt kan worden voor gebed, meditatie of een stiltemoment.

Een volledig overzicht van de gegeven open antwoorden is terug te vinden in de separate bijlage open antwoorden.

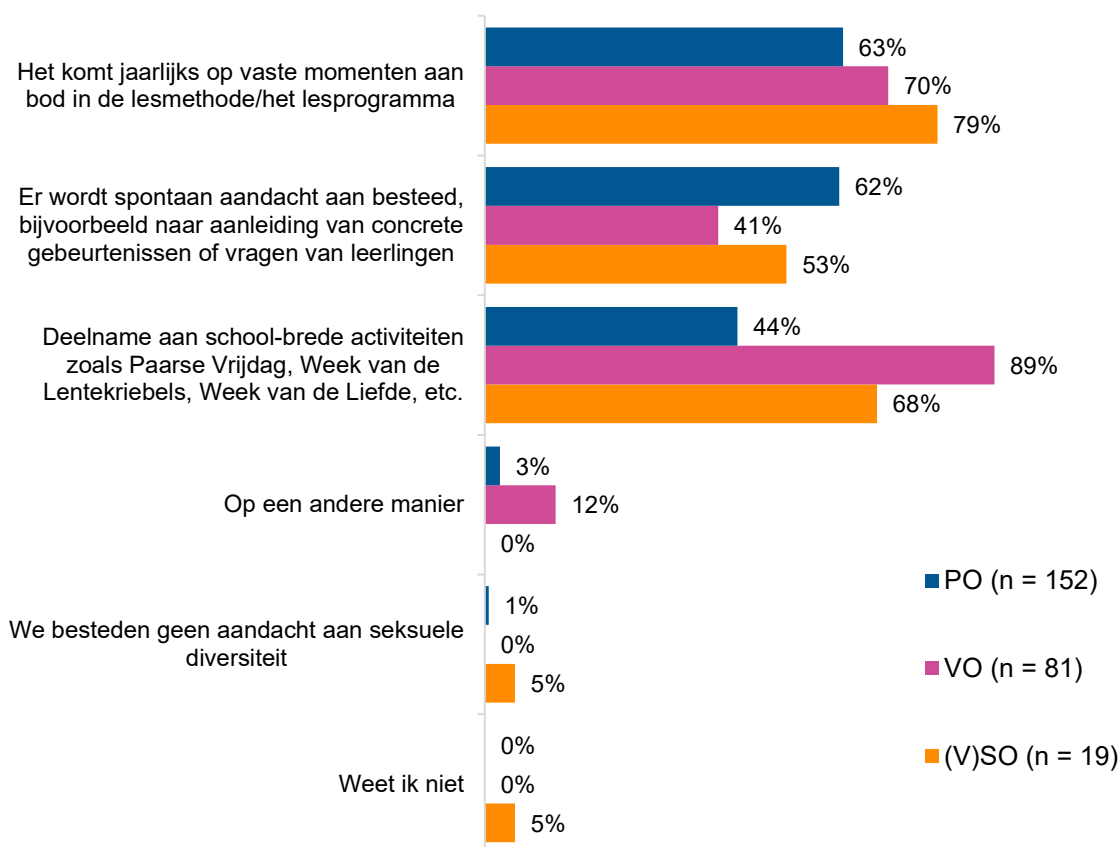
4.3 Aandacht voor seksuele diversiteit

We hebben de schoolleiders gevraagd op welke manier er aandacht wordt besteed aan seksuele diversiteit op hun school.

Vrijwel alle schoolleiders geven aan dat er op hun schoollocatie aandacht wordt besteed aan seksuele diversiteit. Op 63% van de PO-scholen, 70% van de VO-scholen en 79% van de (V)SO-scholen is het onderwerp seksuele diversiteit structureel opgenomen in het lesprogramma (er wordt op vaste momenten in het jaar aandacht aan besteed).

Een groot deel van de VO-scholen (89%) en (V)SO-scholen (68%) neemt deel aan school-brede activiteiten waarin aandacht is voor seksuele diversiteit. Van de PO-scholen neemt iets minder dan de helft (44%) deel aan dergelijke activiteiten.

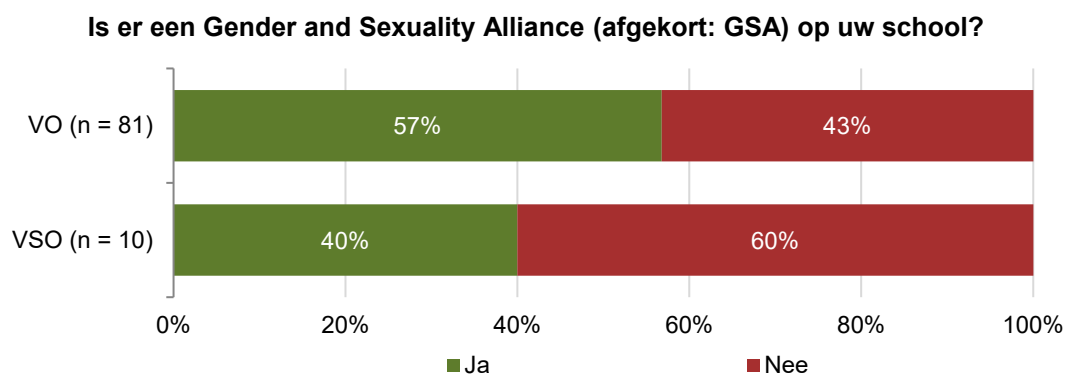
Hoe wordt er op uw schoollocatie aandacht besteed aan seksuele diversiteit? *Meerdere antwoorden mogelijk*

Schoolleiders die aangaven dat hun school op een andere manier aandacht besteedt aan seksuele diversiteit konden hun antwoord toelichten. Zij geven onder andere vaker aan dat er op hun school een GSA (Gender and Sexuality Alliance) actief is.

Een volledig overzicht van de gegeven open antwoorden is te vinden in de separate bijlage open antwoorden.

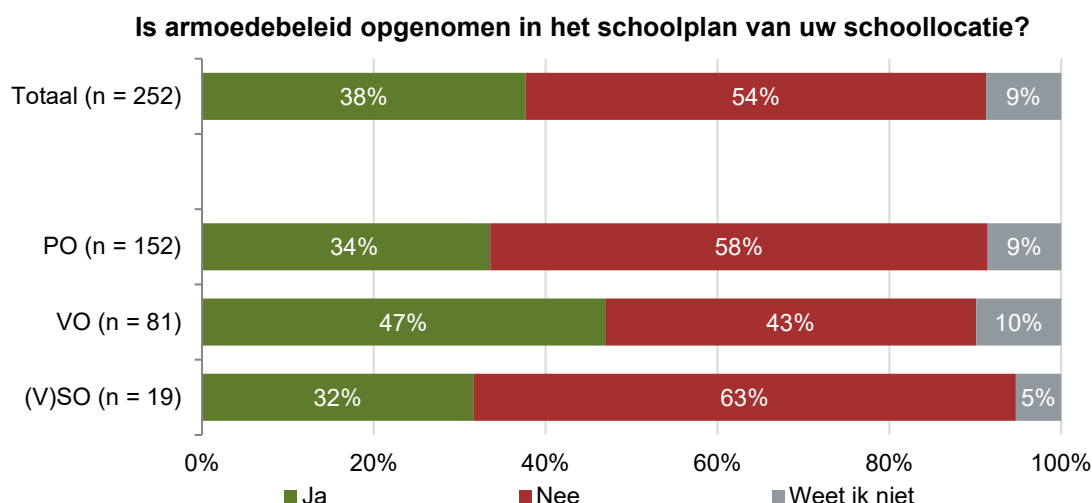
Op iets meer dan de helft (57%) van de VO-scholen is een GSA actief. In het VSO gaat het om 40% (4 van de 10 bevraagde scholen).

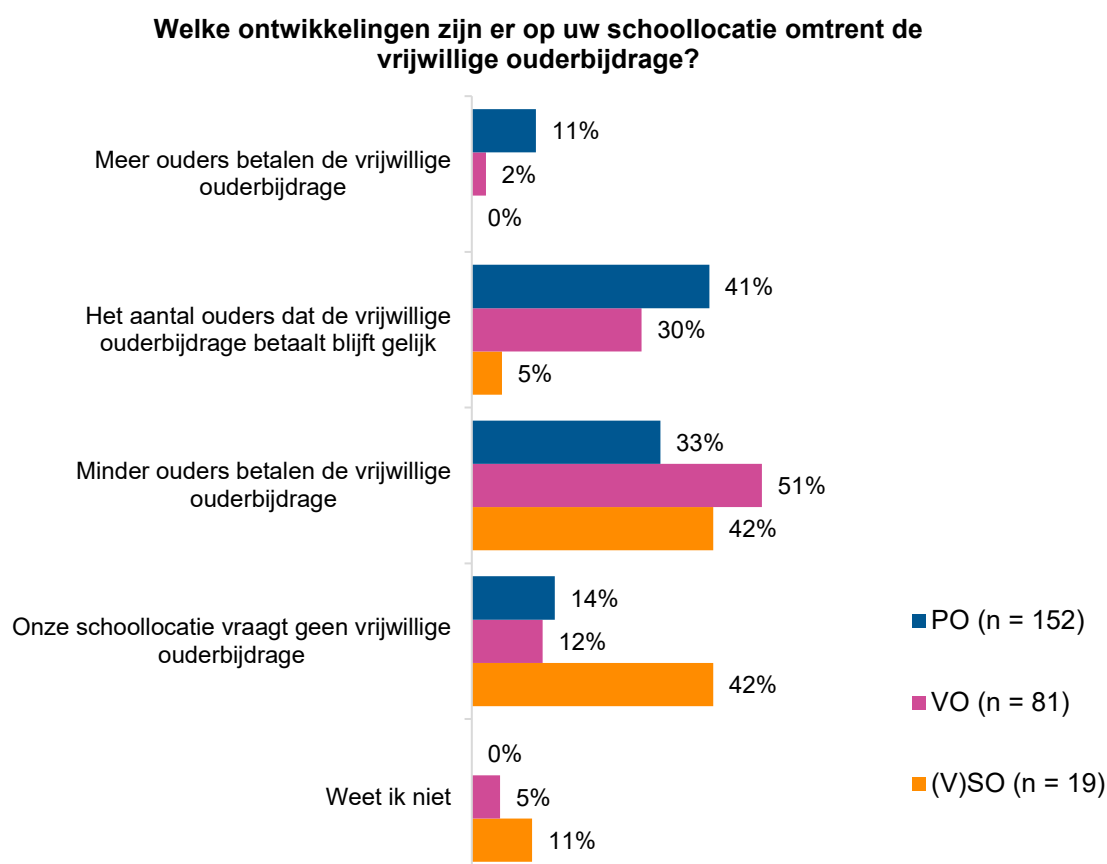
4.4 Vrijwillige ouderbijdrage en armoedebeleid

We hebben de schoolleiders een aantal vragen voorgelegd over de vrijwillige ouderbijdrage en armoedebeleid op hun school.

Op circa de helft (47%) van de VO-scholen en een derde van de PO-scholen (34%) en (V)SO-scholen (32%) is armoedebeleid opgenomen in het schoolplan van de schoollocatie.

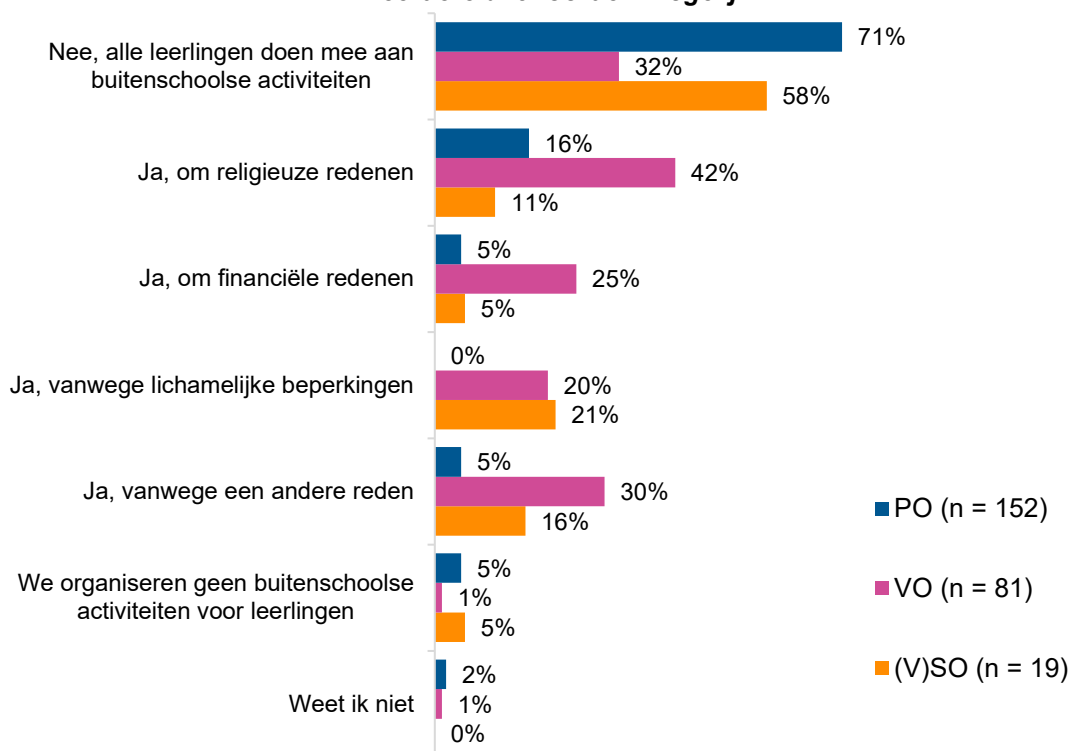
Veel schoolleiders hebben te maken met afnemende vrijwillige ouderbijdrages. Een derde (33%) van de PO-schoollleiders, de helft (51%) van de VO-schoollleiders en twee vijfde (42%) van de (V)SO-schoollleiders geeft aan dat minder ouders op hun school de vrijwillige ouderbijdrage betalen.

Op een kwart (25%) van de VO-scholen zijn er leerlingen die niet deel kunnen nemen aan buitenschoolse activiteiten zoals excursies en schoolkamp vanwege financiële redenen. In het PO (5%) en het (V)SO (5%) komt het bijna niet voor dat leerlingen om deze reden niet deelnemen aan buitenschoolse activiteiten.

Zijn er buitenschoolse activiteiten (excursies, schoolkamp, e.d.) waar sommige leerlingen niet aan meedoen?

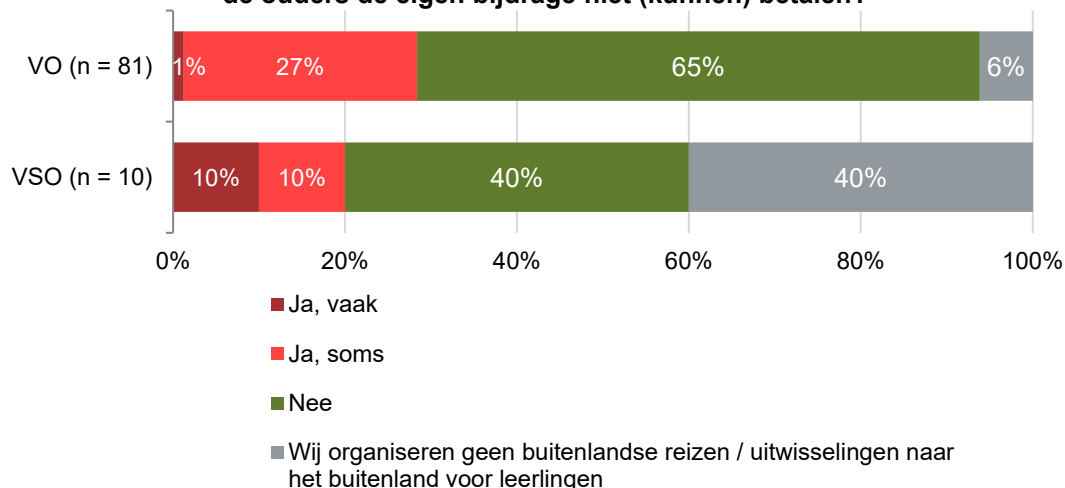
Meerdere antwoorden mogelijk

Aan schoolleiders van VO- en VSO-scholen hebben we tevens gevraagd of het weleens voorkomt dat leerlingen niet mee kunnen op een buitenlandse reis omdat de ouders de eigen bijdrage niet kunnen betalen. Op ruim een kwart (27%) van de VO-scholen komt dit soms voor en op 1% van de VO-scholen vaak.

Ook twee van de tien deelnemende VSO-schoolleiders geven aan dat het op hun school voorkomt dat leerlingen niet meekunnen op buitenlandse reis om financiële redenen.

Komt het op uw school weleens voor dat leerlingen niet mee kunnen gaan op een buitenlandse reis of uitwisseling naar het buitenland omdat de ouders de eigen bijdrage niet (kunnen) betalen?

Een oplossing voor de ongelijkheid die ontstaat tussen scholen waar veel ouders een (hoge) ouderbijdrage kunnen betalen en scholen waar weinig ouders een ouderbijdrage kunnen betalen die recent in sommige delen van Nederland is ingevoerd is een bovenschools fonds voor de vrijwillige ouderbijdrage.

We hebben het bovenschools fonds als volgt in de vragenlijst gedefinieerd:

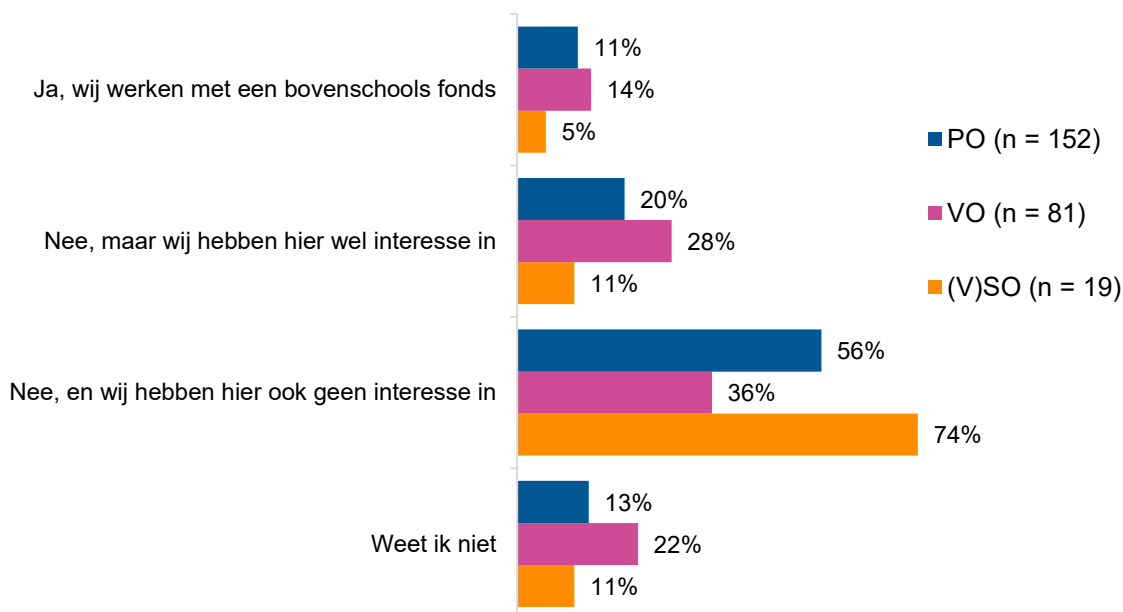
Een bovenschools fonds is een voorziening waarbij de opbrengsten van de vrijwillige ouderbijdrage van meerdere scholen wordt samengebracht in één gezamenlijke pot. De middelen uit deze pot worden vervolgens evenredig verdeeld over de deelnemende scholen. Door de bijdragen gezamenlijk te beheren en opnieuw te verdelen, wordt ervoor gezorgd dat iedere leerling toegang heeft tot gelijkwaardige extra activiteiten en voorzieningen, ongeacht de school die hij of zij bezoekt, wat leidt tot een afname van kansenongelijkheid.

Een klein deel van de deelnemende scholen werkt al met een bovenschools fonds. Het gaat om een tiende (11%) van de PO-scholen, een zevende (14%) van de VO-scholen en 5% van de (V)SO-scholen.

Onder VO-schoolleiders is de interesse om te werken met een bovenschools fonds van alle sectoren relatief het hoogst. Ruim een kwart (28%) van de VO-schoolleiders die nog niet werken met een bovenschools fonds zou hier wel interesse in hebben. In deze sector is de problematiek omtrent afnemende ouderbijdrages ook relatief het grootst (zie pagina 17).

Echter in alle sectoren geven de meeste schoolleiders die nog niet werken met een bovenschools fonds aan hier ook geen interesse in te hebben. Het gaat om ruim de helft (56%) van de PO-schoolleiders, ruim een derde (36%) van de VO-schoolleiders en driekwart (74%) van de (V)SO-schoolleiders.

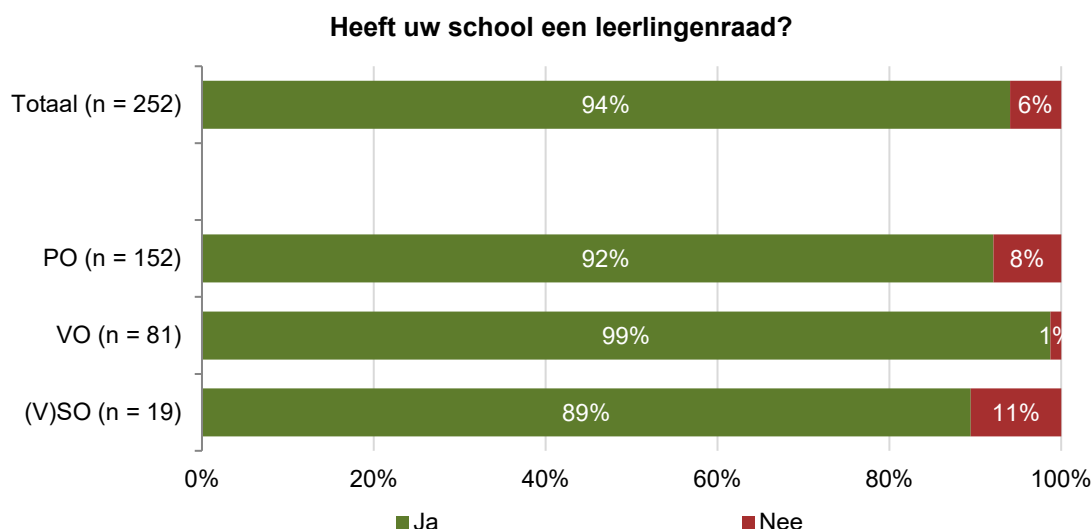
Neemt uw school deel aan een bovenschools fonds voor de vrijwillige ouderbijdrage of heeft u hier interesse in?

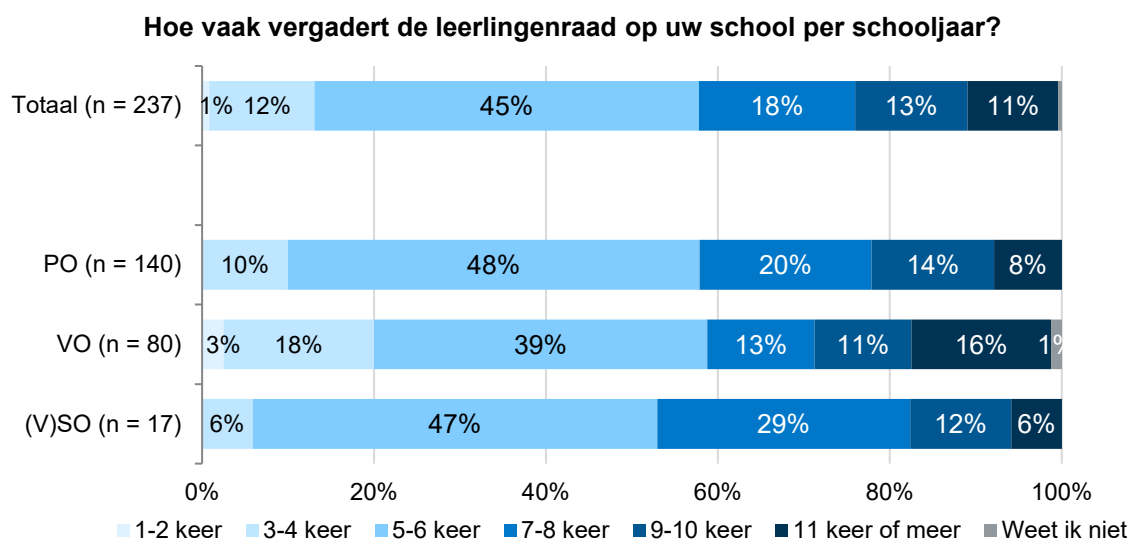
4.5 Medezeggenschap, leerling- en ouderparticipatie

We hebben de schoolleiders tot slot een aantal vragen voorgelegd over medezeggenschap, leerling- en ouderparticipatie op hun school.

Bijna alle scholen beschikken over een leerlingenraad.

Op de meeste scholen in alle sectoren vergaderen leerlingenraden tussen de 5 en 8 keer per schooljaar (PO: 68%, VO: 52%, (V)SO: 76%). Leerlingenraden op VO-scholen vergaderen gemiddeld vaker (7,5 keer per schooljaar) dan leerlingenraden in het PO (6,8 keer) en (V)SO (7 keer), maar in deze sector zien we ook de grootste variatie aan antwoorden.

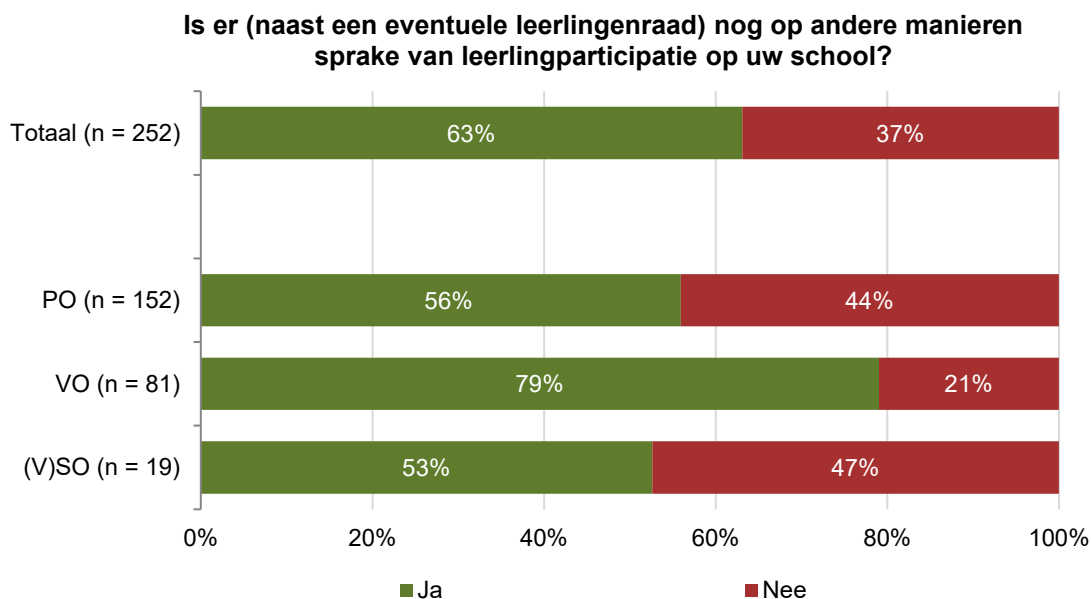

Hoe vaak vergadert de leerlingenraad op uw school per schooljaar?

Gemiddeld aantal keer per schooljaar

We hebben de schoolleiders ook gevraagd of er op hun school (naast een eventuele leerlingenraad) nog op andere manieren sprake is van leerlingparticipatie op hun school. Op de meeste scholen is dit het geval.

De schoolleiders die aangaven dat leerlingen op hun school wel op een andere manier inspraak hebben (n = 159) konden aangeven op welke manier dit is. De meest genoemde andere manieren waarop leerlingen inspraak hebben zijn:

PO

1. Klassenvergaderingen (21%);
2. Enquêtes / actief bevragen van leerlingen (12%);
3. Leerlingen organiseren activiteiten / helpen bij het organiseren van activiteiten (9%).

VO

1. Klankbordgroepen / leerlingpanels (28%);
2. Via de MR (23%);
3. Commissies (14%).

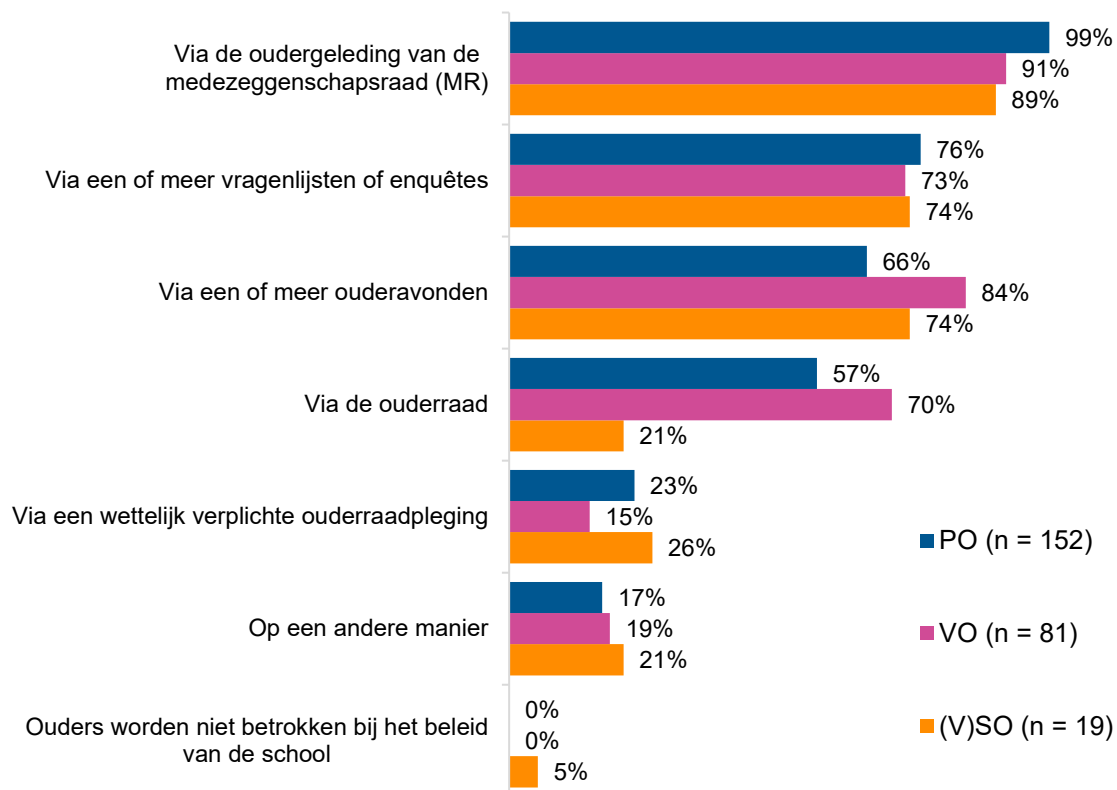
(V)SO

De antwoorden zijn te divers om samen te vatten.

Een volledig overzicht van de gegeven open antwoorden is terug te vinden in de separate bijlage open antwoorden.

Tevens hebben we de schoolleiders gevraagd hoe ouders betrokken worden bij het beleid van de school. Het vaakst genoemd worden via de oudergeleding van de MR, via vragenlijsten of enquêtes, via ouderavonden en via de ouderraad.

Hoe worden ouders betrokken bij het beleid van uw school?
Meerdere antwoorden mogelijk

Schoolleiders die aangaven dat hun school ouders op een andere manier betrekken bij het beleid van de school konden hun antwoord toelichten. Antwoorden die vaker genoemd worden zijn: via koffiemomenten, via nieuwsbrieven en via ouderklankbordgroepen.

Een volledig overzicht van de gegeven open antwoorden is terug te vinden in de separate bijlage open antwoorden.

Bijlage: responsverantwoording

De gerealiseerde netto-respons onder het PO en VO is vergeleken met de populatie voor het kenmerk verdeling over de provincies. Verschillen tussen de gerealiseerde respons en de populatie als het gaat om de verdeling over de provincies zijn 7% of kleiner. Dat is de reden waarom we de resultaten niet hebben 'herwogen', het zal geen enkel effect hebben op de onderzoeksresultaten zoals in dit rapport beschreven.

In de onderstaande tabellen tonen we de samenstelling van de gerealiseerde respons als het gaat om de achtergrondkenmerken functie, type onderwijs, provincie en stedelijkheid.

Functie Meerdere antwoorden mogelijk	PO (n = 152)	VO (n = 81)	(V)SO (n = 19)	Totaal (n = 252)
Bestuurder	2%	3%	0%	2%
Directeur	85%	35%	68%	68%
Adjunct-directeur	7%	4%	5%	6%
Locatiedirecteur	5%	4%	5%	5%
Rector	0%	7%	0%	2%
Conrector	0%	5%	0%	2%
Teamleider	2%	40%	16%	15%
Afdelingsleider	1%	15%	0%	6%
Beleidsmedewerker	3%	1%	5%	2%
Anders	0%	3%	0%	1%

Type onderwijs Meerdere antwoorden mogelijk	PO (n = 152)	VO (n = 81)	(V)SO (n = 19)	Totaal (n = 252)
Basisonderwijs (PO)	97%	0%	0%	59%
Voortgezet onderwijs (VO)	0%	100%	0%	32%
Speciaal onderwijs (SO)	0%	0%	58%	4%
Speciaal basisonderwijs (SBO)	3%	0%	11%	2%
Voortgezet speciaal onderwijs (VSO)	0%	0%	53%	4%

Provincie	PO (n = 152)	VO (n = 81)	(V)SO (n = 19)	Totaal (n = 252)
Groningen	3%	3%	0%	3%
Friesland	8%	15%	0%	10%
Drenthe	7%	4%	11%	6%
Overijssel	7%	9%	5%	8%
Flevoland	3%	0%	0%	2%
Gelderland	11%	12%	26%	13%
Utrecht	5%	5%	0%	4%
Noord-Holland	20%	17%	26%	20%
Zuid-Holland	17%	25%	16%	19%
Zeeland	5%	4%	11%	5%
Noord-Brabant	9%	6%	5%	8%
Limburg	5%	1%	0%	3%

Stedelijkheid	PO (n = 152)	VO (n = 81)	(V)SO (n = 19)	Totaal (n = 252)
Grote stad (meer dan 100.000 inwoners)	29%	25%	47%	29%
Middelgrote stad (30.000 – 100.000 inwoners)	25%	44%	32%	32%
Kleine stad / dorp (minder dan 30.000 inwoners)	46%	31%	21%	39%

De onderstaande tabellen geven inzicht in de nauwkeurigheidsmarges van de resultaten van de sectoren PO en VO.

Als gevolg van non-respons heeft niet de gehele populatie aan het onderzoek deelgenomen. Hierdoor moet er bij de interpretatie van de resultaten rekening worden gehouden met nauwkeurigheidsmarges. De nauwkeurigheidsmarges worden bepaald door:

- Het totaal aantal schoolfunctionarissen uit de onderzoeksgroepen¹ (PO: circa 2.000, VO: circa 500).
- De netto-respons (152 schoolleiders PO en 81 schoolleiders VO die de vragenlijst hebben ingevuld).
- Het gevonden percentage (de uitkomst).
- Het betrouwbaarheidsniveau (in dit geval wordt een betrouwbaarheidsniveau van 95% aangehouden, wat inhoudt dat er een kans van 95% is dat de schattingen correct zijn).

In de onderstaande tabellen is weergegeven met welke marges rond de uitkomsten/resultaten rekening gehouden moet worden (uitgaande van de eerder genoemde uitgangspunten en met de aanname dat de netto-respons representatief is voor de gehele populatie).

Netto-respons PO	Uitkomst 50%-50%	Uitkomst 75%-25%	Uitkomst 90%-10%
50	13,7%	11,9%	8,2%
100	9,6%	8,3%	5,7%
152 (de respons van dit onderzoek)	7,6%	6,6%	4,6%
200	6,6%	5,7%	3,9%
250	5,8%	5,0%	3,5%

Netto-respons VO	Uitkomst 50%-50%	Uitkomst 75%-25%	Uitkomst 90%-10%
50	13,1%	11,4%	7,9%
81 (de respons van dit onderzoek)	10,0%	8,6%	6,0%
100	8,8%	7,6%	5,3%
150	6,7%	5,8%	4,0%
200	5,4%	4,6%	3,2%

Toelichting op de tabel

Bij een netto-respons van n = 152 schoolleiders PO dient er bij een uitkomst van bijvoorbeeld '75% van de schoolleiders is tevreden en 25% niet' rekening mee te worden gehouden dat de werkelijke percentages zullen liggen tussen:

- Is tevreden: 68,4% (75% -/ 6,6%) en 81,6% (75% + 6,6%);
- Is niet tevreden: 18,4% (25% -/ 6,6%) en 31,6% (25% + 6,6%).

¹ We nemen hiervoor het aantal openbare schoollocaties als uitgangspunt.